

В Україні починає активно розвиватися садівнича галузь, яка потребує висококваліфікованих фахівців.

І. Бірюкова

i.byrukova@univest-media.com

«Шановна редакціє! Просимо розповісти, де в Україні готують спеціалістів із садівництва, а також порадьте, в який навчальний заклад можна подати заяву із пропозицією надання робочого місця для випускника-садівника...»

Такого листа ми отримали від наших передплатників із ПП «Ланна-Агро», що на Полтавщині. Щоб відповісти на актуальні для них запитання (та, мабуть, і не тільки для них), наш кореспондент відправилася в Уманський національний університет садівництва, де зустрілася із ректором цього навчального закладу Оленою Непочатенко.

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Уманський національний університет садівництва заснований у 1844 р. як єдине в Російській імперії Головне училище садівництва. Протягом 170 років у стінах закладу підготовлено понад 40 тис. висококваліфікованих фахівців для сільського господарства, серед яких — 32 академіки, понад 700 докторів наук і понад 2 тис. — кандидатів с.-г. наук. Серед них 23 нагороджені Золотою Зіркою Героя Соціалістичної Праці. Тут, зокрема, навчалися двічі Герої Соціалістичної Праці О. Н. Парубок і Л. Й. Шліффер, Герой Радянського Союзу Ю. К. Глібок, Герої України О. С. Масельський і Л. Г. Яковичен, вісім народних депутатів України, президент Національної академії аграрних наук В. Ф. Петриченко, багато відомих державних діячів, керівників підприємств, фахівців-господарників.

Нині на шести факультетах університету за 13 напрямками та 17 спеціальностями навчається близько 6000 студентів. Навчальний процес на 28 кафедрах забезпечують 410 науково-педагогічних працівників, серед яких 53 доктори наук, професори та 307 кандидатів наук, доцентів. Перелідготовка фахівців і надання дорадчих послуг аграрним товаровиробникам ведеться в Інституті післядипломної освіти та дорадництва.

Олена Непочатенко: «Професія садівника не лише престижна, а й високооплачувана»

? *Олено Олександрівно, згідно із рейтингами українських вишів, протягом кількох останніх років серед молоді найпопулярнішими продовжують залишатися професії юриста, фінансиста, економіста. А от чи є сьогодні престижною сільськогосподарська освіта?*

— Україна — аграрна країна, і її майбутнє — у розвитку сільського господарства. Молоді люди це вже починають розуміти й помірковано став-

ляться до вибору професій юриста та банкіра (років зо п'ять тому очочих вступити на такі спеціальності було багато більше, але, на жаль, через брак робочих місць чимало випускників опинилося на біржі праці). Одночасно починає зростати престиж аграрної освіти. Про це, зокрема, свідчить те, що цього року ми набрали майже на 30% абітурієнтів більше, ніж у минулі роки. А середній конкурс на одне державне місце становив 7,5 осіб.

? *Можливо, це тому, що у вас також є економічний факультет?*

тет? А от чи багато виявилось охочих стати садівниками?

— Починаючи із 1844 р. (коли було засновано навчальний заклад) він називався Головним училищем садівництва. З першого дня створення вишу у нас навчають за спеціальностями: «агрономія», «плодоовочівництво і виноградарство», які користуються найбільшим попитом серед абітурієнтів. Адже сьогодні неможливо уявити харчування людини без свіжих овочів і фруктів, тому кожен українець, який має клатки землі, намагається щось на ній посадити. Навіть міські жителі під вікном своїх квартир вирощують вишні чи яблуни. Окрім цього, садівництво — комерційно вигідна галузь: інвестиції, які вкладають в її розвиток, згодом обертаються на солідні прибутки. Але просто так, «з вулиці», хорошим садівником стати неможливо. Інша річ — наші випускники, котрі знають і вміють буквально все, починаючи від закладання саду до переробки врожаю.

? **Тобто можна сказати, що безробіття вашим випускникам не загрожує?**

— Із працевлаштуванням наших випускників не виникає жодних проблем. У нашому університеті є відділ працевлаштування, куди постійно надходять заявки від керівників різних підприємств та організацій із проханням направити випускників та студентів останніх курсів на роботу або стажування.

Переважна частина студентів працевлаштовується на роботу у господарства Черкаської, Кіровоградської, Вінницької, Миколаївської, Одеської областей. Потенційними роботодавцями є великі успішні підприємства. Наприклад, нещодавно випускники отримали направлення на роботу в ПРАТ «УкрАгро НПК», у якому функціонують 25 підрозділів у різних регіонах України, у СТОВ «Агрофірма «Корсунь»» (Черкаська обл.), СФГ «Надія» (Черкаська обл.), ПРАТ НВФ «Урожай» (Черкаська обл.),

? **Заробітну плату пропонують ідну?**

— Що стосується заробітної плати, то офіційні цифри нам не відомі. Проте у приватних розмовах наші випускники повідомляють, що їхній місячний заробіток значно вищий (подекуди і в декілька разів) від середнього рівня по Україні. Не кажучи про тих наших спеціалістів, які працюють за кордоном. Там у цій сфері заробітки дуже солідні.

? **Останнім часом дуже модним вважається декоративне садівництво. Чи є у вас таке відділення?**

— Спеціальність «садово-паркове господарство» користується дуже великим попитом, оскільки багато людей не просто щось саджають, а прагнуть, щоб це мало привабливий вигляд. На сьогодні у нашому університеті на наймолодшому (йому лишень три роки) факультеті лісового і садово-паркового господарства готують фахівців із спеціальності «садово-паркове господарство». Це саме ті люди, котрі займаються декоративним садівництвом, починаючи від облаштування внутрішнього дворика, саду або даху, до надання флористичних послуг, консультацій та виконання всіх робіт із догляду за садом або зеленим газоном. Для цього у нас є і чудова практична база — парк «Софіївка».

На спеціалізації «ландшафтні архітектори» навчають здійснювати проектування місць громадського відпочинку й нагляд за будівництвом.

Нинішнього року конкурс на цей факультет становив шість осіб на одне місце (минулого — чотири абітурієнти). Це свідчить про те, що із розвитком декоративного садівництва в Україні зростає і попит на цю професію.

? **Мені часто доводиться зустрічатися із керівниками великих сільськогосподарських підприємств, й однією із найбільших своїх проблем вони називають неякісну підготовку кадрів. Мовляв, у них інноваційні технології, сучасна дорога техніка, а спеціалістів навчальні заклади готують за старинкою. Чи таке можна сказати про ваших випускників?**

Науковці університету ведуть єдине в Україні дослідження із вивчення продуктивності яблуневого саду під градозахисною сіткою

СГ ТОВ «Зоря» (Кіровоградська обл.), ТОВ «Агроподілля» (Вінницька обл.), ТзОВ «Бучагагрохлібпром» (Тернопільська обл.), ПРАТ «Кримська фруктова компанія» (АР Крим) та ін.

Також під час навчання частина наших студентів проходить стажування за кордоном — у господарствах, які займаються садівництвом, овочівництвом та ягідництвом. З тими працівниками, що добре себе зарекомендували, пропонують укласти контракт, і вони залишаються на роботу.

Якісні саджанці — запорука майбутнього високопродуктивного саду

— Уманська садівнича школа не даремно користується попитом у нашій країні і за її межами. Адже ми маємо унікальну історичну садівничу базу, яка постійно розширюється та модернізується. Перш за все — це: навчально-науково-виробничий відділ університету площею понад 1000 га, до складу якого входять дослідні сади, поля, плодові розсадники, виноградники, ягідники, плодосховище місткістю 750 т, цехи з переробки плодів, ягід, винограду та ін. Особливістю нашого навчального закладу є те, що всі навчально-дослідні ділянки розташовані в радіусі одного кілометра від корпусів університету, тому студенти, отримавши знання в аудиторії, можуть відразу впробувати їх на практиці.

Щоб рухатися в ногу із сучасним виробництвом, створено філії випус-

кової кафедри плодівництва і виноградарства на 15 передових господарств в Україні та Польщі, зокрема «Арно», «Ліпницькі», а в Німеччині — «Штопел». Окрім того, студенти мають можливість удосконалювати свої знання із садівництва, проходячи практику в господарствах Фінляндії, Голландії, Данії, США та інших країнах.

З метою інтеграції науки з виробництвом на базі університету проводять Міжнародний семінар «Високоінтегровані технології в садівництві». Місце проведення семінару вибрано не випадково — саме фахівці

Уманського НУС знають, як посадити ефективні сади, які в перші ж роки принесуть тонни врожаю.

? *Якими є останні досягнення, розроблені науковцями університету в галузі садівництва?*

— Науковці університету постійно відстежують передові тенденції світової садівничої галузі і, відповідно до цього, працюють над власними ноу-хау. Нині в університеті заклали і ведуть єдине в Україні дослідження із вивчення продуктивності яблуневого саду під градозахисною сіткою за різних систем утримання ґрунту. Сітку широко використовують в Європі, але, наприклад у Польщі, її переважно застосовують від птахів для захисту вишневих і черешневих садів. Розроблена технологія «кніп-баум»: вирощування скороплідних саджанців яблуні. Вдосконалюються технології зберігання плодів і садівничого матеріалу з обробкою інгібітором біосинтезу етилену.

Отримані результати підкріплені патентами, авторськими свідоцтвами й актами впровадження у виробництво.

? *Зі зміною клімату багато садівників скаржаться, що під дією спеки гинуть плоди. Чи може наука допомогти вирішити таку проблему?*

— Зміна клімату, а саме потепління, все більше призводить до сонячних опіків плодів навіть тих сортів, які традиційно вирощували у нашому регіоні. Протистояти цьому можна шляхом використання спеціальної сітки, колір

якої добирають відповідно до рівня сонячної інсоляції, а також — кількарізовим обприскуванням плодів у період їхнього досягання розчином каолінової глини. Таку практику використовують у світовому садівництві, й вона вже знаходить своє поширення в Україні.

? *На сьогодні в Україні значна частина садів потребує заміни. Якою бачите перспективу цієї галузі?*

— Перехід сільського господарства на засади ринкової економіки найвідчутніше вдарив саме по садівничій галузі. Головною проблемою тут є найвищий, порівняно з іншими галузями, рівень капіталовкладень, основна частка яких припадає на початковий етап створення насаджень.

На сучасному етапі галузь поступово відновлюється. Насамперед, це відбувається завдяки значним надходженням інвестицій приватного капіталу та державній підтримці галузі. Створюються великі оптові та оптовороздрібні ринки, що дають садівникам ширші можливості для реалізації продукції як на території України, так і за її межами. У результаті площі під плодовими культурами поступово збільшуються, але цей рівень ще недостатній і потребує подальшого динамічного розвитку.

АКТУАЛЬНО І НИНІ

Оголошення в журналі «Плодівництво», № 8, 1913 р.

«Требується садовод — заведуючий більшим торговим плодово-декоративним питомником і практичної школою садоводства. Необходима солидная теоретическая и практическая подготовка, желательна из окончивших Уманское училище садоводства».

Свої перші сади студенти вирощують в університеті

Поряд із фінансовими негараздами забезпечення галузі наявна ціла низка і технологічних проблем, пов'язаних із особливостями вирощування багаторічних плодкових культур у промислових насадженнях. Перш за все, викликає тривогу некерованість закладання промислових насаджень. Елементарне нехтування природними умовами певних ґрунтово-кліматичних зон, непрофесійність вибору ділянки, обстеження ґрунту та створення захисних насаджень призводять до негативних наслідків, у результаті чого зазвичай рослини гинуть або ростуть, не досягаючи оптимального рівня продуктивності.

Стимує розвиток вітчизняного садівництва і відсутність якісного садивного матеріалу, потреба в якому щороку зростає. Садивний матеріал є основою, що визначає продуктивність майбутнього саду. В Україні відсутнє власне виробництво оздоровленого

садивного матеріалу, а той, що пропонує ринок, завозять із-за кордону. Потужності вітчизняних господарств у вирощуванні садивного матеріалу не забезпечують і половини щорічних потреб садівничої галузі у саджанцях. Використання неякісного садивного матеріалу призводить лише до зростання площі закладених садів, але не дає очікуваної урожайності.

Догляд за створеними насадженнями потребує детального перегляду і модернізації з огляду на сучасні тенденції світового садівництва: зокрема, системи утримання і удобрення ґрунту, зрошення і захисту насаджень, збору врожаю. У поєднанні зі зберіганням у сучасних холодильниках з автоматизованою товарною обробкою плодів це забезпечить рівномірне надходження продукції на ринок і дасть можливість садівникам утримувати прийнятну цінову політику. ◀